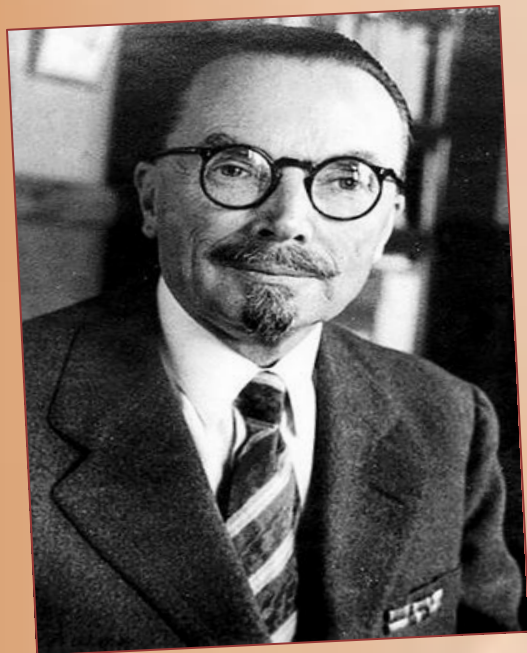

**«Засновник української школи
біохіміків» - до 140-річниці від
дня народження О. В. Палладіна
(1885-1972), вченого-біохіміка,
президента Академії наук
України.**

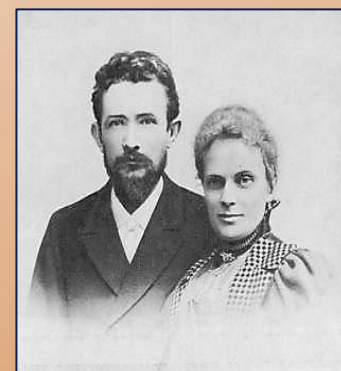
2025

ПАЛЛАДІН Олександр Володимирович (10.09.1885 — 06.12.1972) —
учений-біохімік, засновник української школи біохіміків,
президент АН України (1946–1962), Заслужений діяч науки
України (1935).

*О. В. Палладін –
студент природничого
відділення
фізико-математичного
факультету, 1906 р.*

Син академіка Петербурзької Академії наук, ботаніка, біохіміка і
фізіолога рослин В. І. Палладіна, учень Миколи Введенського та
Івана Павлова. Закінчив Петербурзький університет (1908 р.). В
1909 поліпшував освіту в Гейдельберзькому університеті. Після
завершення підготовки до дослідницької діяльності в
лабораторіях Гейдельберга, Тюбінгена і Гессена О. В. Палладін
швидко досяг визначних наукових результатів. Працював у
Петербурзі на кафедрі фізіології Жіночого педагогічного
інституту (1909–1916 рр.), на Вищих жіночих
сільськогосподарських курсах (1914–1916 рр.), професор
Новоолександрійського інституту сільського господарства і
лісництва (1916–1923 рр., м. Харків), водночас у 1921–1931 рр.
завідував кафедрою фізіологічної хімії Харківського медичного
інституту, очолював Харківське медичне товариство.

*Батьки О. В.
Палладіна – В. І.
Палладін і
М. П. Палладіна.
Варшава, 1901 р.*

З 1925 по 1970 рік очолював Український біохімічний інститут (з
1931 р. — Інститут біохімії АН України у Києві), водночас у 1934–
1954 рр. завідував кафедрою біохімії Київського університету.

Наукова діяльність

Основні наукові праці присвячені біохімії нервової системи і м'язової діяльності, біохімії вітамінів і живлення. Показав, що одним з попередників кератину є аргінін (1916). Вивчив особливості обміну в м'язах при роботі, відпочинку і тренуванні, що стало основою теорії фізичної культури. Довів, що утворення креатину відбувається головним чином у м'язах, а не в печінці. Це стало темою його магістерської дисертації та монографії «Дослідження над утворенням і виділенням креатину у тварин» (1916 р.).

Першим почав систематичне вивчення біохімії нервової системи, вперше почав біохімічні дослідження вітамінів. Виявив зв'язок між порушеннями обміну речовин і дефіцитом вітамінів при експериментальному скорбуті і поліневриті. У роки Великої Вітчизняної війни було почато розробку ліків, що сприяли припиненню кровотечі та якнайскорішому загоюванню ран.

О. В. Палладін — засновник ряду актуальних наукових напрямків, що стали основою сучасної біохімії і молекулярної біології, теоретичної і практичної медицини. Серед них біохімія нервової діяльності (нейрохімія), м'язової діяльності, харчування, зокрема біохімія вітамінів, гіпо- та авітамінозних станів, порівняльна й еволюційна, а також біохімія спорту. Ці напрямки, що склали базис функціональної біохімії, упродовж десятиріч успішно розроблялися і розробляються учнями та послідовниками О. В. Палладіна в Україні і в інших державах.

Педагогічна діяльність

Понад чотири десятиріччя О. В. Палладін вів педагогічну діяльність. Він читав курс фізіологічної (біологічної) хімії в Харківському університеті і медичному інституті, в Київському університеті. В 1921 р. організував науково-дослідну кафедру біохімії в Харківському медичному інституті, що в 1925 р. була перетворена в Український біохімічний інститут (зараз — Інститут біохімії НАН України ім. О. В. Палладіна). В 1934 р. з ініціативи О. В. Палладіна створено кафедру біохімії на біологічному факультеті Київського університету, якою він керував упродовж двох десятиріч. У 1924 р. видано перший в СРСР «Підручник фізіологічної хімії» О. В. Палладіна, що протягом 30 років був єдиним, витримав 25 видань дев'ятьма мовами. Наукова школа О. В. Палладіна налічує понад 150 докторів і кандидатів наук, що працюють у різних кінцях світу.

Підготував понад 150 докторів і кандидатів наук. Почесний член Угорської АН (1953), член Польської (1954), Румунської (1957), Болгарської (1958) АН. Президія АН України заснувала премію ім. О. В. Палладіна (1973).

**Інститут біохімії
ім. О. В. Палладіна
НАН України**

О. В. Палладін — один із засновників міжнародного нейрохімічного товариства, товариств фізіологів, біохіміків і фармакологів СРСР і України, Харківського медичного товариства, Товариства «Знання» України, а також засновник «Українського біохімічного журналу» і міжнародних журналів «The Journal of Neuroscience», «The International Journal of Neuroscience».

У 1935—1938 роках — неодмінний секретар Президії Академії наук України, в 1939—1946 — віце-президент Академії наук України, у 1946—1962 президент Академії наук України.

Помер 6 грудня 1972 року у Києві. Похований на Байковому кладовищі (центральна алея, ділянка №1) (надгробний пам'ятник встановлений у 1973 році).

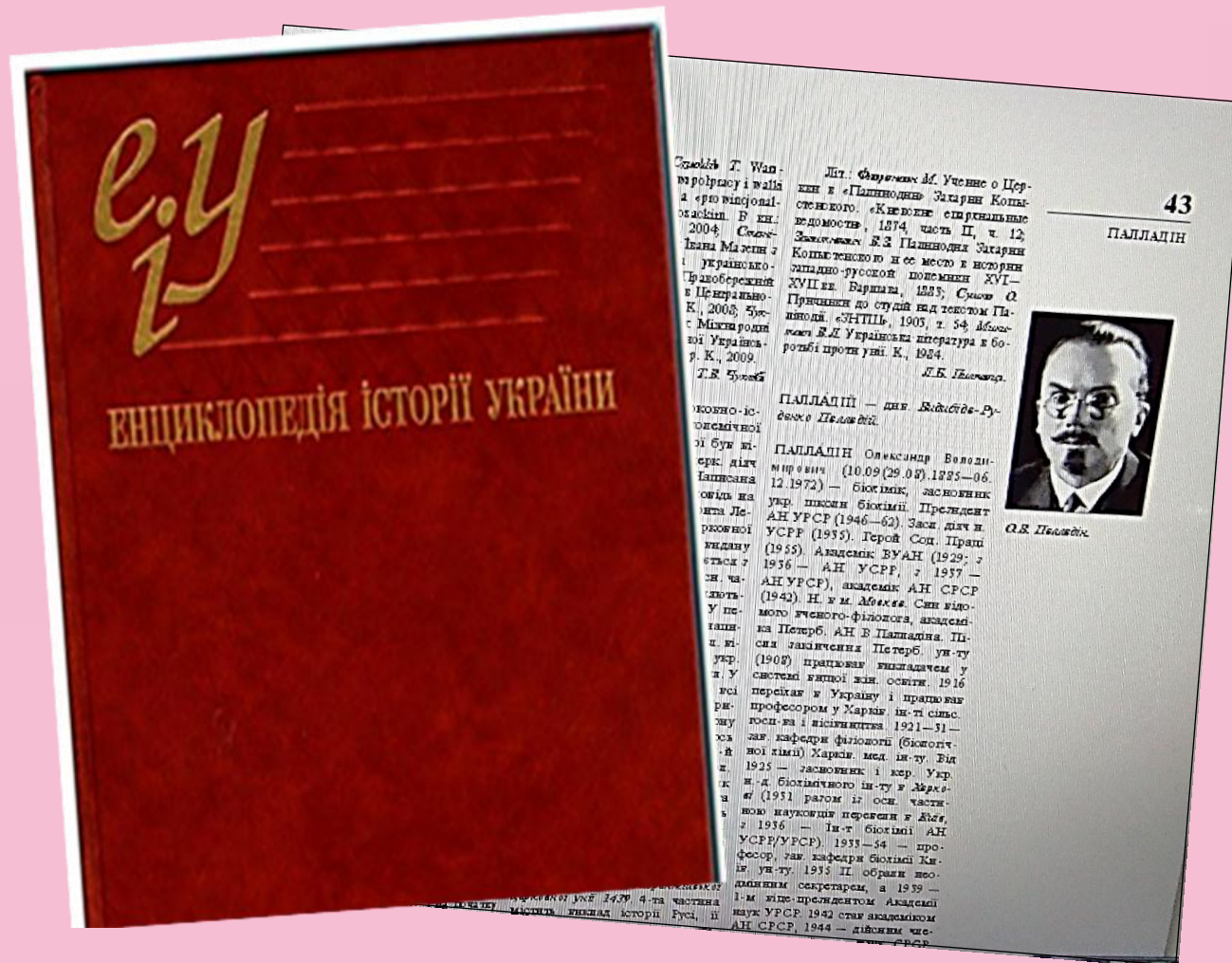
Література:

Палладін Олександр Володимирович / В. М. Данилова //
Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М.
Дзюба [та ін.]. – Київ : Ін-т енциклопед. дослідж. НАН України, 2024. –
Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-882547>

**Енциклопедія Сучасної України -
перше багатотомне видання про
Україну у всіх вимірах від початку
20 століття до сьогодення.
Енциклопедія подає цілісний образ
новітньої України в подіях,
інституціях, установах, родах
діяльності, поняттях, особах.
Охоплює всі сфери життя в Україні,
відображає сучасні погляди на
історичні події та постаті.**

Ковпак Л. В. Палладін Олександр Володимирович // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій [та ін.]. — Київ : Наук. думка, 2011. — Т. 8 : Па-Прик. — С. 43.

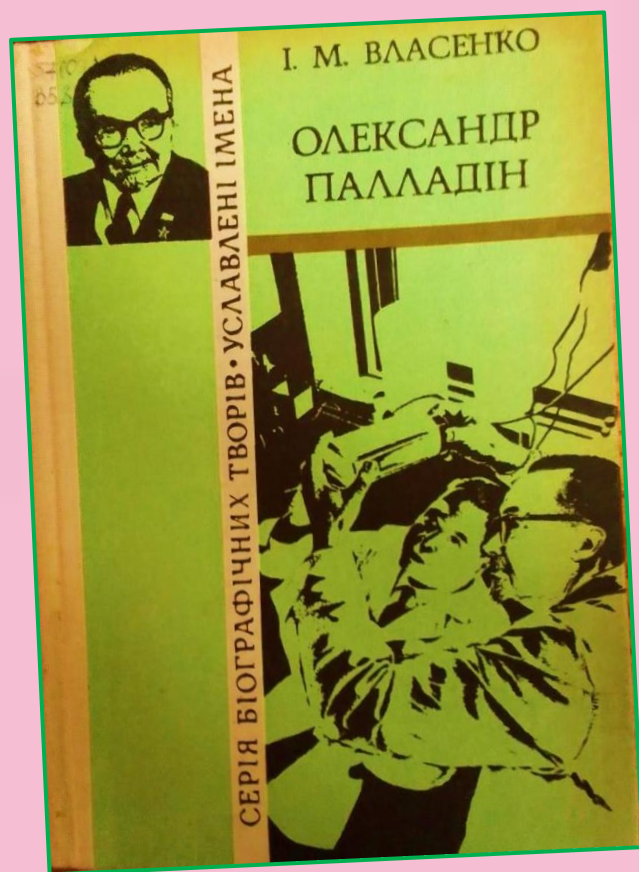
Шаров І. Палладін Олександр Володимирович (1885-1972) – біохімік / Ігор Шаров // Сто видатних імен України / Ігор Шаров. – Київ, 1999. – С. 301-304.

У книзі подано матеріал про відомих людей України.

Вміщено стислий бібліографічний виклад, нарисовий огляд життєдіяльності або ж опис певного, визначального, періоду буття.

Власенко І. М. Олександр Палладін : біограф. повість / І. М. Власенко. – Київ : Молодь, 1982. – 192 с. – (Серія біографічних творів "Уславлені імена" ; вип. 52).

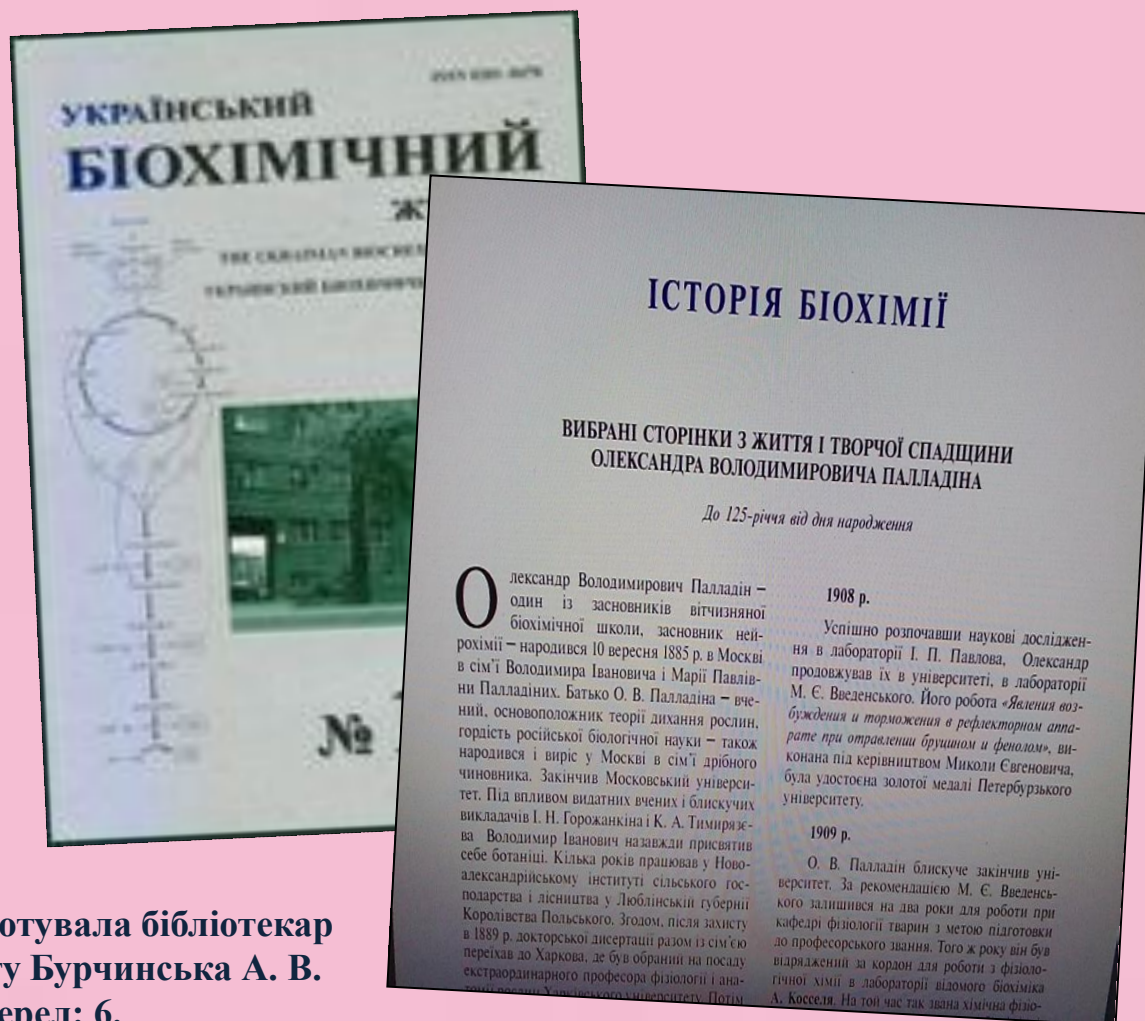
**У книзі розповідається
про життєвий шлях і
наукові досягнення
видатного вченого-
біохіміка академіка
О. В. Палладіна.**

**Утевський А. М. Олександр Володимирович Палладін / А. М. Утевський.
– Київ : Наук. думка, 1979. – 127 с.**

Книга про академіка Олександра Володимировича Палладіна - це книга про капітана науки, що не любив каботажного плавання, багато років прокладав курс по маловивчених шляхах, переучував старих і виховував багато молодих мореплавців науки нової формації. Книга про людину, яка протягом багатьох років вела не лише корабель науки, а й Академію наук України - велику і потужну ескаду багатьох наук.

Комісаренко С. В. Вибрані сторінки з життя і творчої спадщини
Олександра Володимировича Палладіна / С. В. Комісаренко, В. М.
Данилова // Український біохімічний журнал. – 2010. – Т. 82, № 4. – С. 128-
142. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/BioChem_2010_82_4_19

Віртуальну виставку підготувала бібліотекар
природничого факультету Бурчинська А. В.
Кількість джерел: 6.